

הורים לנוער מתמודד בזמן הקורונה

הרב יחיאל פליסקין

בכל הזמנים לא קל עם נער מתמודד או נערה מתמודדת בבית. על אחת כמה וכמה **בתקופה זו**, בה אנו מתכנסים לתוך הבית, ואז מתחדדים הקונפליקטים.

הורים לנוער מתמודד מוצאים עצמם לעתים תכופות במריבות וחיכוכים מול הנער, כשהחיכוכים יוצרים אוירה קשה, מפריעים לשלום בית, ואף עלולים להרחיק ולדרדר את הנער יותר.

כמובן, שהמשימה הראשית של כל הורה, היא לנסות ולהחזיר את הילד לתלם, אולם בימי חירום אלו, כשהבלאגן חוגג מבית ומחוץ, הייתי ממליץ להתרכז במשימה הרבה יותר דחופה, והיא: **לחיות עם הבן המתמודד בשלום!**

איך עושים זאת? ובכן, רוב המריבות והחיכוכים עם הנערים המתמודדים ניתנים למניעה בקלות יחסית, מכיון שרוב הכעסים של ההורים, הם על כך **שהילד עצמו לא חי נכון**; לא מתפלל, לא מניח תפילין, מתחמק מסעודות שבת, ער בלילה וישן ביום, משוטט בחוצות, מתלבש ומסתפר באופן לא הולם, גולש באינטרנט, מתחבר לחברים שליליים, מתדרדר מיום ליום, ועוד.

אולם שימו לב היטב: ברוב המקרים הילד **אינו מפריע לבני משפחתו לחיות כרצונם**. הם יכולים לנהל את ביתם כפי השקפתם, אלא **שהוא לכשעצמו** מתנהג אחרת. ההורים הם אלו שבחרים להעיר לו ולהיכנס עמו לעימותים על מעשיו. אולם הערות אלו לא מועילות כלום לשיפור מצבו הרוחני, ורק מכניסות את הבית למתח, ומבזבזות את שארית הכח והאנרגיה.

לכן, השלב הראשון בהשבת השלום לבית הוא: **להחליט שאנו מעבירים את כל האחריות הרוחנית על הבן המתמודד - לבן עצמו**. מעתה ואילך, הוא עצמו האחראי היחיד על התפילות שלו, על כלי התקשורת בהם הוא צופה, על החברים עמהם הוא מתרועע, על השעה בה הוא בוחר להגיע הביתה בלילה, וכדומה.

ברגע שתחליטו על כך באמת - עשיתם צעד אדיר!

הורים רבים מתקשים לקבל עצה זאת. הם רואים אותה כגזירה קשה, מגבילה וגם לא הגיונית! ליבם זועק: עד מתי נשתוק? הרי הוא רק יתדרדר יותר? איפה האחריות החינוכית שלנו?

התשובה היא: היות והנער המתבגר כבר חייב במצוות, ויש לו מצפון יהודי, ויש לו דוגמא אישית מההורים, הרי **שיש ביכולתו לקחת אחריות על חייו!** הוא מסוגל להחליט לשקם את חייו! אלא, שזה יהיה תהליך ממושך, שיקח זמן. ברם הצעד הראשון וההכרחי לתהליך, הוא שההורים יסירו את האחריות מעצמם, ויעבירו אותה לילד.

יש לציין, שכוננתנו אינה על רק דרך השלילה, "לא להעיר". עיקר כוונתנו היא **לחוש עמוק מבפנים, שהילד אכן מקבל מאיתנו את הגה השליטה על חייו**. שאנו מכבדים את הבחירה שלו, את המרחב האישי שלו, ואת ההחלטות שלו.

מומלץ אף לשוחח על כך עם הילד, ולומר לו משהו כמו: "עד עכשיו היית צעיר וקצת נבוך, ולכן ניסינו לכוון אותך, עכשיו שאתה בוגר וחכם, החלטנו שמהיום **אתה תהיה אחראי על מצבך הרוחני**. אנו סומכים עליך שתעשה את זה מצוין". אם משום מה החלטתם לא לומר לו זאת, לא נורא. העיקר הוא לנהוג בפועל כמי שהאחריות עליו ולא עליכם, ואז הוא ירגיש בכך בוודאי. וזה אומר: לא להעיר אותו בכלל לתפילות [מה שאמר הגראי"ל שטיינמן להעיר פעמיים, לא נאמר על נער מתמודד], לא לבדוק אם הניח תפילין, לקבל את פניו בסבר פנים יפות גם אם הוא חוזר ב-4 לפנות בוקר, ועוד.

מה קורה לילד כשהאחריות עוברת אליו? ובכן, אם ההורים אכן מעניקים לו תחושת כבוד, אמון ואחריות, הם יתחילו לראות - במוקדם או במאוחר - ניצני לקיחת אחריות מצידו. כמו למשל בסיפור הבא: בחור צעיר שהיה לו נגן, ואמו היתה מתערבת לו יום יום בתכני השירים ואומרת לו מה למחוק. מכיוון שהבחנתי שמתחילה כאן דינמיקה לא נכונה, המלצתי לאמא להגיד לילד, שמכיוון שהוא בוגר וחכם, מהיום ואילך הוא עצמו – הילד – יהיה משגיח הכשרות של הנגן, והוא יחליט לעצמו מה ראוי ומה לא. שאל הילד את אמו: "אז מהיום את לא נכנסת לי יותר לנגן?". "כן", השיבה אמו, "אתה המפקח הבלעדי על הנגן שלך". הילד חשב כמה שניות, ואז אמר לאמו: "**אמא, אני חושב שאצטרך למחוק הרבה שירים...**". כלומר, הוא התחיל לחוש את תחושת האחריות.

נשים לב לדברי המשנה ברורה, על דברי הרמ"א (או"ח רכה, ב): מי שנעשה בנו בר מצוה יברך ברוך אתה ה'... שפטרני מענשו של זה. וכתב המשנה ברורה (ס"ק ז): פירוש, דעד עכשיו נענש האב כשחטא הבן בשביל שלא חנכו למצות התורה ועכשיו כשנעשה איש **מחויב הוא להתחזק בעצמו למצות השם יתברך**.

ואם יטענו ההורים: אבל כל אדם חייב שיהיה לו סדר יום, **אפילו לולי חובות התורה, זו חובה אנושית**. תשובה: אתם צודקים לגמרי, אבל היחיד שיכול להכניס את הילד לסדר יום, זה הוא עצמו! ממש לא יעזור שתנסו לעשות זאת בכח, כאשר אין לו סיבה מספיקה לקום בבוקר. תנו לו להחליט מתי להיכנס לסדר יום תקין. וזה עוד יקרה בעז"ה!

ומה עושים **בשעת מעשה**, כשההתנהגות שלו עומדת מול העיניים וכמעט מוציאה אותנו מהדעת? כדאי אז לקחת צעד אחורה, לנשום כמה נשימות עמוקות, ולומר לעצמנו מספר פעמים: "זו לא האחריות שלי! כעת רצון ה' הוא שאני אשתוק, אתמקד במשימות המוטלות עלי, ואשאיר לילד את הבחירה שה' נתן לו". אכן, זו עבודה אישית לא קלה, אבל דווקא זהו סימן שאנו בונים כאן משהו איכותי.

לסיכום, אני מבטיח לכל הורה לנוער מתמודד: אם תעבירו את האחריות על הרוחניות ועל הסדר יום אל הילד – רק תרוויחו מזה! אתם תברכו את עצמכם על היום בו התחלתם זאת!

מכל מקום, בוודאי יש גם מצבים בהם הילד **כן מפריע לנו** לחיות כרצוננו. אשמח שתכתבו לי על כך במייל חוזר, ובעז"ה במסר הבא נעסוק בפתרונות לנושא.

להצטרפות לרשימת התפוצה
יש לשלוח מייל לכתובת
shtulimm@walla.com